

PUNJAB PUBLIC SERVICE COMMISSION

**COMBINED COMPETITIVE EXAMINATION FOR
RECRUITMENT TO THE POSTS OF
PROVINCIAL MANAGEMENT SERVICE-2019**

SUBJECT: PERSIAN (PAPER-II)

TIME ALLOWED: THREE HOURS

MAXIMUM MARKS: 100

سوال نمبر 1 درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک اقتباس کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کریں۔ 10

الف:

سہ حجاب باید کہ از پیش دل سالک بر خیزد تا در دولت بر و گشاده گردد۔ یکی آنکہ اگر مملکت ہر دو عالم بہ عطای آبدی بدو دہند، شاد نگردد از برای آنکہ بہ موجودی شاد گردد، و هنوز مردی حریصی است و والحریص محروم، دوم حجاب آن است کہ اگر مملکت ہر دو عالم اورا بود و از او بستانند بہ افلاس اندوہگن نگردد، از برای آنکہ این نشان منخط بود و الساخت معذب، سوم آنکہ بہ ہیچ مدح و نواخت فریفتہ نگردد کہ ہر کہ بنواخت فریفتہ گردد، حقیر ہمت گردد، و حقیر ہمت محبوب بود۔ عالی ہمت باید کہ بود۔

ب:

حلم شتر۔ چنان کہ معلوم است۔ اگر طفلی مہارش گیرد و صد فرسنگ برد، گردن از متابعتش نیچد۔ اما اگر درہ ای ہولناک پیش آید کہ موجب ہلاک باشد و طفل آنجا بہ نادانی خواہد شد، زمام از کفش درگسلاند و بیش مطاوعت نکند، کہ هنگام درشتی ملاطفت مذموم است و گویند دشمن بہ ملاطفت دوست نگردد، بلکہ طمع زیادت کند۔

سوال نمبر 2۔ درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک اقتباس کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کریں : 10

الف:

آورده اند کہ از حاتم طائی، رحمۃ اللہ علیہ، سوال کردند کہ "از خود کریم تر دیدہ ای؟" گفت: "دیدم"۔ گفتند: "کجا دیدہ ای؟" گفت: "وقتی در پایہ می رفتم، بہ خیمہ ای رسیدم، زالی در آن بود، و بزرگی در پس خیمہ بستہ۔ چون رسیدم، زال پیش من باز دوید و مرا خدمت کرد، عنان من بگرفت تا فرود آمدم۔ چون زمامی بود، پسر او بیامد و بہ بشاشتی ہرچہ تمام تر مرا پرسید۔ پس زال پسر را گفت: "بر خیز و بہ مصالح مہمان قیام نمای۔ آن بزرگ را بسمل کن و طعام بساز۔"

ب:

حکایت: ہمی آید کہ: اندر بصرہ رئیسی بود۔ بہ باغی از آن خود رفتہ بود۔ چشمش بر جمال زن برزگر افتاد۔ مرد را بہ شغلی بفرستاد، و زن را گفت: "درہا در بند" گفتا: "ہمہ در ہا در بستم الا یک در، کہ آن نمی توانم در بست" گفت: "کدام در است آن؟" گفت: "آن در کہ میان ما و میان خداوند است۔ جل جلالہ" مرد پشیمان شد و استغفار کرد۔

سوال نمبر 3۔ درج ذیل اجزا میں سے کسی ایک جزو کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ اور تشریح کریں: 10

الف:

دل بی تو بجان آمد وقت است کہ باز آئی
وی یاد تو ام مونس در گوشہ تنہا نی
کز دست بخواہد شد پایاب شکبیا نی
در یاب ضعیفان را در وقت توانا نی

ای پادشہ خوبان داد از غم تنہا نی
ای درد تو ام درمان در بستر ناکامی
مشتاقی و مہجوری دور از تو چنانم کرد
دایم گل این بستان شاداب نمی ماند

ب:

کہ از دیو و دد ملولم و انساتم آرزوست
گفت آنک یافت می نشود آنم آرزوست
شیر خدا و رستم دستاتم آرزوست
آن نور روی موسی عمرانم آرزوست

دی شیخ با چراغ ہمی گشت گرد شہر
گفتند یافت می نشود جستہ ایم ما
زین مہرمان سست عناصر دلم گرفت
جاتم ملول گشت ز فرعون و ظلم او

P.T.O

سوال نمبر 4۔ درج ذیل اجزا میں سے کسی ایک جزو کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ اور تشریح کریں: 10

الف:

هر شب از شوق جامه پاره كنم
گر بر آيد مه از گريباتش
از درونم برون نخواهد رفت
خون شد اين دل، نگر ز بهر جفات

ب:

اگر کلیم شود هم زبان سخن نکنیم
گل افکنیم و گلابی به رهگذر باشیم
ندیم و مطرب و ساقی زانجمن رانیم
گاهی به لابه سخن با ادا بیا میزیم

عاشقم عاشقم، چه چاره كنم
دامن از گريه پر ستاره كنم
گرچه صد جای سينه پاره كنم
دل ديگر ز سنگ خاره كنم

وگر خليل شود ميهماں بگردانيم
می آوريم و قدح در ميان بگردانيم
به كار و بار زنی كاردان بگردانيم
گاهی به بوسه زبان در دهان بگردانيم

سوال نمبر 5۔ درج ذیل اجزا میں سے تین اجزا کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ اور تشریح کریں: 30

الف:

در نگاه او یکی بالا و پست
در مصافی پیش آن گردون سریر
پای در زنجیر و هم بی پرده بود
دخترک را چون نبی بی پرده دید

ب:

در بود و نبود من، اندیشه گما نها داشت
در دیر نیاز من، در کعبه نماز من
سرمایه درد تو غارت نتوان کردن
فرزانه به گفتارم، دیوانه به کردارم

ج:

سرود رفته باز آید که ناید
سر آمد روزگار این فقیری
خدای آن ملتی را سروری داد
به آن ملت سروکاری ندارد

د:

دین، سراپا سوختن اندر طلب
آبروی گل ز رنگ و بوی اوست
نوجوانی را چو بینم بی ادب
تاب و تب در سینہ افزاید مرا

از عشق هویدا شد، این نکته که هستم من
ز نار به دوشم من، تسبیح به دستم من
اشکی که ز دل خیزد در دیده شکستم من
از باده شوق تو هشیارم و مستم من

نسیمی از حجاز آید که ناید؟
نگر دانای راز آید که ناید
که تقدیرش به دست خویش بنوشت
که دهقانش برای دیگران کشت

انتهاش عشق و آغازش ادب
بی ادب، بی رنگ و بو، بی آبروست
روز من تاریک می گردد چو شب
یاد عهد مصطفی آید مرا

سوال نمبر 6۔ درج ذیل اردو اقتباس کا فارسی میں ترجمہ کریں: 15

مولانا جلال الدین بلخی کا شمار فارسی ادب کے نامور شعرا اور عرفاء میں سے ہوتا ہے۔ مثنوی معنوی مولانا کی اہم ترین مثنوی ہے۔ یہ مثنوی عرفان و تصوف کے بنیادی مسائل طلب و عشق سے لے کر عارفانہ کمال تک کے مراحل کو نہایت عمدہ خوبصورتی سے بیان کرتی ہے۔ مولانا کی غزلیات عشق عرفانی سے لبریز ہیں قلبی محسوسات کے بیان میں مولانا کو کمال حاصل ہے۔ غزلیات شمس در حقیقت مولانا کی روح کا پرتو ہیں شمس تبریزی سے مولانا کا عشق در حقیقت عشق حقیقی اور انسان کامل کی جستجو ہے، وہی انسان کامل جس کی تلاش اکثر و بیشتر صوفیاء اور عرفاء کو رہی ہے۔

سوال نمبر 7۔ درج ذیل سوالات میں سے کسی ایک سوال کا اردو یا انگریزی میں مفصل جواب لکھیے۔ 15

- i. جلال آل احمد کی افسانہ نگاری پر ایک جامع مقالہ تحریر کیجیے۔
- ii. فردوسی طوسی رزمیہ مثنوی کے امام ہیں بحث کیجیے۔
- iii. نیما یوشیج کے فکر و فن پر ایک تحقیقی مقالہ قلمبند کیجیے۔